

ENONKOSKEN KUNTA

Tarkastuslautakunta

Enonkosken kunnanvaltuustolle

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2022

Sisällys

1.	TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄT, KOKOONPANO SEKÄ TYÖSKENTELY	2
2.	VUODEN 2021 ARVIOINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA TEHDYT TOIMENPITEET	4
3.	ARVIO VALTUUSTON ASETTAMIEN TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISESTA	5
3.1	Strategia.....	5
3.2	Yleistä	6
3.3.	Kunnanhallitus	7
3.4.	Sivistyslautakunta	9
3.5.	Vapaa-aikalautakunta.....	11
3.6.	Tekninen lautakunta.....	13
3.7.	Konsernille asetetut tavoitteet.....	15
4.	TOIMINNAN JA TALouden YLEISARVIOINTI	17
4.1.	Henkilöstö.....	17
4.2.	Investoinnit.....	17
4.3.	Tase.....	17
4.4.	Sisäinen valvonta ja riskienhallinta.....	18
5.	YHTEENVETOARVIO TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA JA KUNNAN PALVELUIDEN TULOKSELLISUUDESTA JA SEN KEHITTÄMISESTÄ	19
6.	ALLEKIRJOITUKSET	20

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄT, KOKOONPANO SEKÄ TYÖSKENTELY

Kuntalain 410/2015 §:n 121 mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Sen lisäksi mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään, tarkastuslautakunnan on kunnan hallintosäännön 63 §:n mukaan:

1. seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,
2. huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä
3. tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Enonkosken kunnanvaltuusto on 19.8.2021 § 27 valinnut kuntalain 121 §:n mukaisesti tarkastuslautakuntaan toimikaudelle 2021–2024 jäsenet ja varajäsenet. Vuoden 2022 aikana tarkastuslautakunnassa ovat olleet:

Varsinainen jäsen

Mikael Laine, puheenjohtaja
Petri Purhonen, varapuheenjohtaja
Petra Junnila
Helena Liukko
Tatu Niskanen (14.11.2022 saakka)
Ari Lyytikäinen (14.11.2022 alkaen)

Varajäsen

Krista Laine
Sami Heikkinen
Marika Heikkinen
Minna Liukko
Seppo Karvinen

Tarkastuslautakunta kilpailutti tilintarkastuspalvelut vuosille 2022 – 2025 (+ 1 vuoden optio) keväällä 2022 ja kunnanvaltuusto valitsi kilpailutuksen perusteella 30.8.2022 § 26 tilintarkastusyhteisöksi BDO Auditor Oy:n ja vastuunalaiseksi tilintarkastajaksi Taina Törrösen JHT, HT. Tilintarkastaja on toiminut myös tarkastuslautakunnan sihteerinä.

Tarkastuslautakunta on laatinut valtuustokauden alussa (9.9.2021 § 37) laatinut arviointisuunnitelman vuosille 2021 – 2024. Lautakunta on 27.9.2022 § 41 päivittänyt arviointisuunnitelmaa vuosille 2022 – 2024 sekä laatinut arvioinnin työohjelman vuodelle 2022. Arviointivuotta 2022 koskien lautakunta on perehtynyt suunnitelmansa mukaisesti hallintokuntien toimintaan seuraamalla päätöksiä ja kuulemalla kunnanjohtajaa, rehtori/sivistystoimenjohtajaa, liikunnanohjaajaa, nuorisotilan iltavalvojaa, kirjastovirkailijaa, kunnaninsinööriä sekä Enonkosken Vuokratalot Oy:n toimitusjohtajaa.

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Arviointikertomuksen laadinnassa on käytetty tilipäätöksessä ja henkilöstöraportissa esitettyjä tietoja sekä tarkastuslautakunnan arviointivuotta koskevien kuulemisten yhteydessä saatuja selvityksiä ja tehtyjä havaintoja.

Arviointikertomuksen pääsisältö perustuu kunnanvaltuuston hyväksymien vuoden 2022 talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointiin. Vuosittain arvioinnin kohteena ovat kaikki valtuuston asettamat tavoitteet. Arviointikertomuksessa käsitellään erityisesti niitä tekijöitä, joihin tarkastuslautakunta on pitänyt aiheellisena kiinnittää huomiota.

2. VUODEN 2021 ARVIOINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA TEHDYT TOIMENPITEET

Kunnanvaltuusto käsitteli vuoden 2021 arviointikertomuksen kokouksessaan 21.6.2022 § 21 ja toimitti sen kunnanhallitukselle toimenpiteitä varten. Kunnanhallitus päätti 16.8.2022 § 164 lähettää arviointikertomuksen lautakunnille käsittelyä ja toimenpiteitä varten. Kunnanhallitus edellytti, että lautakunnat antavat vastineensa viimeistään lokakuussa 2022 kunnanhallitukselle. Samalla se päätti antaa oman vastineensa valtuustolle lautakuntien vastineiden tultua marraskuussa 2022.

Lautakunnista sivistyslautakunta antoi vastineensa arviointikertomukseen 21.9.2021 § 57, vapaa-aikalautakunta 20.10.2022 § 26 ja tekninen lautakunta 12.9.2022 § 47.

Kunnanhallitus päätti 8.11.2022 § 240 merkitä tietoonsa saatetuksi lautakuntien vastineet arviointikertomukseen sekä hyväksyä kunnanhallituksen oman vastineen. Kunnanhallitus päätti toimittaa annetut vastineet edelleen kunnanvaltuustolle. Kunnanvaltuusto on käsitellyt toimitetut vastineet kokouksessaan 14.11.2022 § 42.

Tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2021 arviointikertomuksessa esiin tuodut havainnot on otettu huomioon ja vastineet on käsitelty asianmukaisesti hallintoelimissä.

3. ARVIO VALTUUSTON ASETTAMIEN TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISESTA

Arviointikertomusta tulisi lukea yhdessä tilinpäätöksen 2022 kanssa. Arviointikertomukseen ei ole toiminnallisia tavoitteita lähdetty toistamaan, vaan on kerrottu, kuinka moni tavoitteista toteutui, on toteutunut osittain tai ei ole toteutunut. Toteutumattomia tavoitteita on painotettu.

Tavoitteiden toteutumista on arvioitu siten, että jokaisen tulosalueen strateginen linjaus/tavoite on katsottu yhdeksi tavoitteeksi, vaikka kyseinen linjaus on voinut sisältää useampia alatavoitteita.

3.1 Strategia

Enonkosken kunnan toiminnan ohjaaminen ja johtaminen perustui vuonna 2022 kuntalain 37 §:n mukaiseen Enonkosken kuntastrategiaan 2018 - 2021, jonka kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 13.2.2018 § 4.

Strategiasta johdettujen tavoitteiden toteutuminen vuonna 2022:

- Tasapainoisen kuntatalouden tavoite toteutui.
- Uuden kuntastrategian 2022 – 2025 mukainen toimeenpano-ohjelma hyväksyttiin hallituksessa 6.9.2022. Siihen liittyvät tavoitteet toteutuivat.
- Henkilöstön osaamista on vahvistettu työn kannalta tarpeellisilla täydennyskoulutuksilla. Työhyvinvointikysely toteutettu 9/2022 ja tulokset on käyty läpi henkilöstön kanssa. Tulokset pysyivät vuoden 2021 tasolla. Sairauspoissaolojen aktiivinen seuranta toteutettu yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Sairauspoissaolot ovat merkittävästi lisääntyneet. Syyksi on kerrottu yksittäiset pitkät poissaolot. Henkilöstöraportin mukaan kuitenkin pitkät poissaolot, yli 30 päivää, selittävät vain alle puolet sairauspoissaolojen kasvusta. Henkilöstön kehityskeskustelut on pidetty ainoastaan noin 30 %:ille henkilöstöstä. Syyksi on ilmoitettu henkilöstömuutokset ja -resurssit.
- *Yritysten hyvien toimintaedellytysten* tavoitteet voidaan katsoa toteutuneen osittain. Esimerkiksi yhdistystapaaminen on järjestetty kerran, vaikka tavoitteena on ollut säännölliset yhdistystapaamiset.
- *Uusien toimintatapojen, mahdollisuuksien ja aktiivisuuden* tavoitteet toteutuivat osittain. Työelämäpalveluiden eri toimijoiden välinen yhteistyö on edelleen kehityskohtena. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta on 10,3 (10,1 vuonna 2021). Työmarkkinatuen kuntaosuuden määrää ei saatu vähennettyä 10 % edellisvuodesta.
- *Turvallisen, rauhallisen ja viihtyisän ympäristön* tavoitteet pääosin toteutuivat, mutta aktiivisesta tonttimyynnistä tai -vuokrauksesta jäätiin, kun uusia myytyjä tai vuokrattuja tontteja ei ollut vuonna 2022.
- *Luonnon ja liikuntamahdollisuuksien* osalta tavoite ei väestömäärän osalta toteutunut, sillä väestömäärä väheni 21 henkilöllä. Nettomuutto oli kuitenkin 1 henkilön verran positiivinen.

Koronapandemia on vaikuttanut edelleen kunnan toimintaan lisäten etenkin henkilöstön sairauspoissaoloja.

Tarkastuslautakunta huomioi, että edelleen strategiasta johdetuille tavoitteiden mittareille ei ollut kaikilta osin asetettu tavoitetasoa. Oli ainoastaan asetettu mittari.

*Kunnan markkinointiin ja viestintään tulee kiinnittää huomiota ja jatkaa **positiivisen** kuntakuvan kehittämistä.*

Uusi kuntastrategia 2022 – 2025 hyväksyttiin valtuustossa 14.12.2021 § 55. Strategian toimeenpano-ohjelma hyväksyttiin kunnanhallituksessa 6.9.2022 § 184. Vuoden 2023 talousarviossa on otettu huomioon uusi strategia.

3.2 Yleistä

Tuloslaskelmaosan toteutuminen (ulkoinen/sisäinen):

Kunnan tilikauden tulos oli 780.587 euroa, joka on talousarviota 681.810 euroa parempi. Toimintamenot olivat 220.868 euroa talousarviota pienemmät. Toimintatuotot olivat 107.919 euroa suuremmat kuin talousarviossa. Toimintakate oli -9.956.676 euroa. Verotulot olivat 365.243 euroa ja valtionosuudet 24.795 euroa talousarviota suuremmat. Kunnan vuosikatteen muodostui 1.326.074 euroa, joka oli 662.177 euroa talousarviota parempi. Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä toteutuivat 36.103 euroa talousarviota heikompana. Tilinpäätöksen poistot olivat talousarviota 19.634 euroa pienemmät. Tilikauden ylijäämäksi muodostui 780.587 euroa (vuonna 2021 ylijäämää 1.242.769 euroa). Ylijäämä säilyi siis hyvällä tasolla.

Kunnan toimintatulot ja toimintamenot (ulkoinen/sisäinen)

TULOT JA MENOT	TP 2021 1 000 e	TP 2022 1 000 e	Muutos %
Toimintamenot	-11 914	-12 886	8,16
Toimintatulot	2 970	2 920	-1,69
Verotulot	5 024	5 157	2,64
Valtionosuudet	5 572	6 039	8,39

Valtuustoon nähden sitovilla tulosalueilla oli kaksi määrärahan tai tuloarvion ylitystä, kunnanhallituksen alaisen terveystoimen ja teknisen lautakunnan yleiset alueet -tulosalueilla. Terveystoimen ylitys oli 321.261 euroa ja 9,1 %. Ylitys on merkittävä euromääräisesti ja prosentuaalisesti. Teknisen lautakunnan yleiset alueet – tulosalueen ylitys oli 14.281 euroa ja 7,1 %. Ylitystä ei voida pitää euromääräisesti merkittävänä.

3.3. Kunnanhallitus

Valtuustoon nähden sitovia kunnanhallituksen alaisia tulosalueita ovat yleishallinto, terveystoimi, sosiaalitoimen ostopalvelut ja elinvoiman edistäminen ja työllisyyden hoito. Maankäytön hallinta tulosalue ei ole valtuuston nähden sitova, vaan tavoitteellinen määräraha. Toteuma arvioidaan tulosalueittain. Kunnanhallituksen alaisten menojen osuus kunnan toimintamenoista oli 61,02 % (59,63 % v. 2021). Kunnanhallituksen toimintakate oli 7.433.665 € ja sen toteuma oli 99,2 %.

10 Konsernihallinto yhteensä	TA 2022	TA MUUTOS	TP 2022	Tot %	TP 2021
Tuotot	385100	0	430036	111,7	433069
Kulut	-7825398	-50000	-7863701	99,9	-7104282
Netto	-7440298	-50000	-7433665	99,2	-6671213

Yleishallinto

Valtuustoon asettamasta 5 tavoitteesta voidaan katsoa 2 toteutuneen ja 3 toteutuneen osittain. Uuden kuntastrategian vuosille 2022 – 2025 mukaisen toimeenpano-ohjelman suunnitelma ei valmistunut kesään 2022 mennessä, vaan kunnanhallitus hyväksyi sen 6.9.2022. Henkilöstön täydennyskoulutuspäivien määrä vähintään 1 – 2 päivää työntekijää kohden ei toteutunut, sillä päivien määrä oli 40 päivää ja henkilöstön kokonaismäärä oli vuoden lopussa 63. Terveysperusteisten poissaolojen määrä ei pysynyt enintään 13 päivässä henkilötyövuotta kohden, vaan ne olivat 24,4 päivää henkilötyövuotta kohden. Kehityskeskustelut on pidetty ainoastaan noin 30 %:ille henkilöstöstä. Syynä tähän on kerrottu olleen henkilöstömuutokset ja -resurssit. Lisäksi tiedonhallintamalli puuttuu edelleen, mikä jäi myös vuonna 2021 tekemättä. Syyksi on kerrottu henkilöstöresurssit.

1300 Yleishallinto	TA 2022	TA MUUTOS	TP 2022	Tot %	TP 2021
Tuotot	1600	0	23985	1499,1	7140
Kulut	-609618	-50000	-558633	84,7	-472919
Netto	-608018	-50000	-534648	81,3	-465779

Maankäytön hallinta (ei sitova valtuustoon nähden)

Maankäytön hallinnan 2 tavoitteesta 1 toteutui ja 1 ei toteutunut. Puunmyyntitulot ylittivät tavoitteen ollen 300.796 euroa talousarvion ollessa 300.000 euroa. Uusia myyjiä tai vuokrattuja tontteja ei ollut vuonna 2022 tavoitteen oltua 2 kappaletta.

Elinvoiman edistäminen ja työllisyyden hoito

Tulosalueen 4 tavoitteesta toteutui 1. 3 tavoitetta toteutui osittain. Kunnan kotisivuja ei kehitetty henkilöstöresurssien takia. Yrittäjien tapaaminen järjestettiin 14.6.2022, mutta siellä ei ollut tavoitteena ollutta 10 yritystä, vaan toteuma oli 3 yrittäjää. Työttömien työnhakijoiden prosenttiosuudeksi tavoiteltiin alle 10 %, mutta toteuma oli hieman tätä huonompi, 10,3 %. Lisäksi työmarkkinatuen kunnan maksuosuutta ei saatu pienennettyä 10 % edellisvuodesta, vaan maksuosuus jopa hieman kasvoi. Kuntouttavassa työtoiminnassa oli 9 eri asiakasta tavoitteen ollessa 12.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli samaa tasoa edellisvuoden kanssa ollen 10,1 % (10,1 v. 2021 lopussa), pitkäaikaistyöttömien lukumäärä oli 9 henkilöä vuoden lopussa (23 henkilöä 2021) eli 1,6 % työvoimasta (6,3 % työvoimasta vuoden 2021 lopussa).

1900 Elinvoiman edist. ja työll.hoito	TA 2022	TP 2022	Tot %	TP 2021
Tuotot	29000	56026	193,2	22942
Kulut	-505604	-435878	86,2	-371494
Netto	-476604	-379851	79,7	-348551

Terveystoimi

Terveystoimen 2 tavoitteesta kumpikaan tavoite ei toteutunut. Talousarvioon ei ollut määritetty tarkkoja mittareita ja tavoitteita toiminnalle, eikä näistä ollut tarkkaa raportointia tilinpäätöksessä. Terveystoimen toimintakatteen toteuma ylitti talousarvion 321.261 eurolla ja toteuma oli 109,1 %. **Ylitys on merkittävä.** Tavoitteena ollutta informaatiotilaisuutta kuntalaisille uudesta tulevasta hyvinvointialueesta ei toteutettu. *Huomattavaa oli, että edellisvuosien tapaan ei ollut tilinpäätöksessä esitetty mittareita ja toteumia kiireellisestä ja kiireettömästä hoidosta.* 1.1.2023 on kuntien rahoitus- ja järjestämisvastuu sosiaali- ja terveystoimesta siirtynyt hyvinvointialueille.

2000 Terveystoimi	TA 2022	TP 2022	Tot %	TP 2021
Tuotot	0	0	0	0
Kulut	-3535142	-3856403	109,1	-3446806
Netto	-3535142	-3856403	109,1	-3446806

Sosiaalitoimen ostopalvelut

Sosiaalitoimen ostopalvelujen 2 tavoitteesta 1 ei toteutunut ja 1 osalta ei arviointia voida tehdä. Talousarvioon ei ollut määritetty tarkkoja mittareita ja tavoitteita. Tilinpäätöksessä ei myöskään esitetty Sosterin tilinpäätöksen mittareita, tavoitteet ja niiden toteumia. Tavoitteena ollutta informaatiotilaisuutta kuntalaisille uudesta tulevasta hyvinvointialueesta ei toteutettu.

Kotihoidon käynnit ovat vähentyneet edellisvuodesta noin 5 %. Edellisenä vuonna ne vähenivät noin 6 %. Koskenhelmen hoitopäivät laskivat noin 10 % edellisvuodesta. Vuotta aiemmin ne lisääntyivät noin 0,5 %.

2100 Sosiaalitoimen ostopalvelut	TA 2022	TP 2022	Tot %	TP 2021
Tuotot	50000	38270	76,5	112928
Kulut	-3107386	-2952922	95,0	-2744681
Netto	-3057386	-2914652	95,3	-2631753

Kunnanhallituksen tavoitteiden yhteenveto:

Tarkastuslautakunta katsoo, että kunnanhallitus saavutti tavoitteensa melko hyvin.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnanhallituksen valtuustoon nähden sitovista tulosalueista toimintakate ylittyi yhden tulosalueen osalta. Terveystoimen tulosalueen toimintakate toteutui 321.261 euroa talousarviota huonompana. Ylitys oli 9,1 %. Ylitys on merkittävä.

Henkilöstön koulutuksen riittävyyteen ja ajantasaisuuteen on kiinnitettävä huomiota. Rohkaistaan henkilöstöä hakeutumaan tarvittaviin koulutuksiin.

3.4. Sivistyslautakunta

Valtuustoon nähden sitovia sivistyslautakunnan alaisia tulosalueita olivat peruskoulutus, muu koulutus, kirjasto, lasten päivähoito ja sivistystoimen hallinto. Sivistyslautakunnan alaisten menojen osuus kunnan toimintamenoista oli 21,32 % (21,8 % v. 2021). Lautakunnan toimintakate oli 2.117.957 € ja sen toteuma oli 95,9 %.

Koko lautakunnan sitovista 3 toiminnallisesta tavoitteesta toteutuivat kaikki 3.

300 Sivistyslautakunta	TA 2022	TP 2022	Tot %	TP 2021
Tuotot	570664	628960	110,2	689526
Kulut	-2779366	-2746918	98,8	-2593223
Netto	-2208702	-2117957	95,9	-1903697

Sivistystoimen hallinto

Sitovista 3 tavoitteesta toteutui 1, osittain toteutui 1 ja 1 ei toteutunut. Tavoitteena olleita kehityskeskusteluja ei ole käyty, mutta toimistosihteerin tehtäväkuvaus on päivitetty kesällä 2022. Henkilökunnan koulutuksen osalta koulutuspäivien määrä lähes toteutui, kun tavoitteena oli 2 päivää/henkilö ja toteuma oli noin 1,8 päivää.

3000 Sivistystoimen hallinto	TA 2022	TP 2022	Tot %	TP 2021
Tuotot	0	1668	*****	15194
Kulut	-89876	-84634	94,2	-86085
Netto	-89876	-82966	92,3	-70890

Peruskoulutus

Tulosalueen 3 tavoitteesta toteutui 1 ja 2 toteutui osittain. Kehityskeskusteluja henkilöstölle ei ole pidetty vuoden 2022 aikana. Myöskään henkilöstön täydennyskoulutuksesta ei tavoitetta 2 pv/työntekijä täysin saavutettu. Kiusaamiskysely on tilinpäätöksen mukaan toteutettu vain kerran tavoitteena olleen kahden kerran sijaan.

3100 Peruskoulutus	TA 2022	TP 2022	Tot %	TP 2021
Tuotot	490664	507858	103,5	511156
Kulut	-1932112	-1884154	97,5	-1761945
Netto	-1441448	-1376295	95,5	-1250789

Muu koulutus

Tulosalueen 3 tavoitteesta toteutui 2 ja 1 tavoite toteutui osittain. Musiikkiopistossa oli 5 oppilasta tavoitteen ollessa 10. Tanssiryhmät eivät toteutuneet. Tavoitteena oli 2 tanssiryhmää.

3200 Muu koulutus	TA 2022	TP 2022	Tot %	TP 2021
Tuotot	0	0	0	0
Kulut	-30050	-27816	92,6	-29989
Netto	-30050	-27816	92,6	-29989

Kirjasto

Tulosalueen 3 tavoitteesta toteutui 2 ja osittain 1. Lainat/asukas ja kirjastokäyntien määrien tavoitteet toteutuivat, mutta lainaajien määrätavoitteesta jäätiin. Tilinpäätöksen mukaan tämä voi johtua myös erilaisesta tilastoinnista.

3300 Kirjasto	TA 2022	TP 2022	Tot %	TP 2021
Tuotot	0	9545	*****	2449
Kulut	-125539	-132386	105,5	-109254
Netto	-125539	-122841	97,9	-106805

Tarkastuslautakunta pitää omatoimikirjaston käyttöönottoa myönteisenä kehityksenä palveluissa.

Lasten päivähoito

Tulosalueen 3 tavoitteesta kaikki 3 toteutuivat. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että tilinpäätöksessä on melko laajasti kerrottu päiväkodin toiminnasta ja tavoitteiden toteutumisesta.

3400 Lasten päivähoito	TA 2022	TP 2022	Tot %	TP 2021
Tuotot	80000	109889	137,4	160727
Kulut	-601789	-617928	102,7	-605950
Netto	-521789	-508039	97,4	-445224

Yhteenvedo sivistyslautakunnan tavoitteiden toteutumisesta:

Tarkastuslautakunnan saaman käsityksen mukaan sivistyslautakunnan alaiset toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet pääsääntöisesti hyvin.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaikki sivistyslautakunnan tulosalueet alittivat toimintakatteensa vuonna 2022.

3.5. Vapaa-aikalautakunta

Valtuustoon nähden sitovia vapaa-aikalautakunnan alaisia tulosalueita ovat kulttuuritoimi, liikuntatoimi, nuorisotoimi ja vapaa-aikatoimen hallinto. Vapaa-aikalautakunnan alaisten menojen osuus kunnan toimintamenoista oli 2,37 % (2,7 % v. 2021). Toimintakate vuonna 2022 oli 279.170 € ja käyttöprosentti oli 86,3 %.

350 Vapaa-aikalautakunta	TA 2022	TP 2022	Tot %	TP 2021
Tuotot	14 000	25 662	183,3	28 482
Kulut	-337 660	-304 831	90,3	-308 297
Netto	-323 660	-279 170	86,3	-279 815

Vapaa-aikatoimen hallinto

Tulosalueen 2 tavoitteesta 1 toteutui ja 1 toteutui osittain. Toteutumatta jäi henkilöstön koulutuspäivät/työntekijä. Hallinnon osalta koulutuspäiviä ei ole ollut, mutta nuorisotoimessa niitä on toteutunut. Lisäksi vain osan kanssa on kehityskeskustelut käyty.

3500 Hallinto	TA 2022	TP 2022	Tot %	TP 2021
Tuotot	0	18	*****	0
Kulut	-20851	-19267	92,4	-32327
Netto	-20851	-19250	92,3	-32326

Kulttuuritoimi

Tulosalueen 2 tavoitteesta 1 toteutui ja toinen toteutui osittain. Tavoitetasoa ei ollut kuitenkaan asetettu talousarviossa vuosittain järjestettävien kulttuuritapahtumien lukumäärälle ja niihin osallistuneiden henkilöiden määrälle, kuten ei edellisenkään vuonna. Myöskään järjestöjen tukemiselle ja yhteistyölle ei ollut asetettu selkeää tavoitetasoa. Näin ollen tavoitteiden toteutumisen arviointi on haastavaa. Kulttuuritoimi on järjestänyt vain yhden tapahtuman vuoden aikana, itsenäisyyspäivän juhlan 6.12.2022. Avustuksia on jaettu 2 yhdistykselle.

3600 Kulttuuritoimi	TA 2022	TP 2022	Tot %	TP 2021
Tuotot	0	395	*****	780
Kulut	-9386	-6089	64,9	-5736
Netto	-9386	-5694	60,7	-4956

Liikuntatoimi

Tarkastuslautakunta katsoo, että tulosalueen 3 tavoitteesta toteutuivat kaikki 3, vaikkakin tavoitetasoja ei ollut määritetty mittareille.

3700 Liikuntatoimi	TA 2022	TP 2022	Tot %	TP 2021
Tuotot	14000	20992	149,9	23319
Kulut	-238874	-221003	92,5	-228060
Netto	-224874	-200012	88,9	-204741

Nuorisotoimi

Tulosalueen 3 tavoitteesta 2 toteutui ja 1 toteutui osittain. Kaikille tavoitteiden mittareille ei ollut asetettu tavoitetasoa.

3800 Nuorisotoimi	TA 2022	TP 2022	Tot %	TP 2021
Tuotot	0	4257	*****	4383
Kulut	-68549	-58472	85,3	-51308
Netto	-68549	-54215	79,1	-46925

Yhteenveto vapaa-aikapalvelujen tavoitteiden toteutumisesta:

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaikki vapaa-aikalautakunnan tulosalueet alittivat toimintakatteensa vuonna 2022.

3.6. Tekninen lautakunta

Valtuustoon nähden sitovia teknisen lautakunnan alaisia palveluja olivat yleiset alueet, kiinteistöt, kaukolämpölaitos, vesi- ja viemärlaitos, palo- ja pelastustoimi sekä tekninen toimi. Teknisen lautakunnan alaisten menojen osuus kunnan toimintamenoista oli 15,18 % (20,54 % v. 2021).

Toimintakate vuonna 2022 oli 111.199 euroa ja käyttöprosentti oli 50,1 %.

Tekninen toimi yhteensä	TA 2022	Muutos	Toteutunut	Jäljellä	Tot %
Tuotot	1 842 425	0	1 835 449,65	- 6 975,35	99,6
Kulut	- 2 094 254	0	- 1 956 103,80	138 150,20	93,4
Netto	- 221 829	0	- 11 198,93	110 630,07	50,1

Tekninen toimi

Tulosalueen 3 tavoitteesta 2 toteutui ja 1 toteutui osittain. Toteutumatta osittain jäi koulutuksiin osallistuminen minimissään 3 pv/vuosi. Tilinpäätöksessä ei tosin ollut kerrottu, miten paljon tavoitteesta jäätin. Tilinpäätöksessä ei myöskään kerrottu, oliko teknisessä toimessa työtapaturmia. Tavoitteena oli, ettei olisi työtapaturmia. Saadun tiedon mukaan näitä ei ollut.

4000 Tekninen toimi	TA 2022	Muutos	Toteutunut	Jäljellä	Tot %
Tuotot	16 400	0	24248,55	7848,55	147,9
Kulut	-197 469	0	-177250,30	20218,70	89,8
Netto	-181 069	0	-153001,75	28067,25	84,5

Yleiset alueet

Tulosalueen 3 tavoitteesta toteutuivat kaikki 3. Toimintakatteen toteumaprosentti oli 107,1 % ja ylitystä oli näin ollen 14.281 euroa. Ylitys on vähäinen euromääräisesti.

4100 Yleiset alueet	TA 2022	Muutos	Toteutunut	Jäljellä	Tot %
Tuotot	40 690	0	47723,36	7033,36	117,3
Kulut	-242 292	0	-263606,52	-21314,52	108,8
Netto	-201 602	0	-215883,16	-14281,16	107,1

Kiinteistöt

Tulosalueen 3 tavoitteesta toteutui 1, 1 toteutui osittain ja 1 ei toteutunut. Tavoitteena oli, että on korjausvelkaselvitys kiinteistöissä. Korjausvelkaselvitys on kuitenkin vasta tulossa. Suunnittelemtomia korjauksia ei ollut ja rakennuskanta on pidetty nykyisellä tasolla. Sattuneita vahinkoja on ollut, joten tämä tavoite ei toteutunut.

4200 Kiinteistöt	TA 2022	Muutos	Toteutunut	Jäljellä	Tot %
Tuotot	1 389 285	0	1322893,42	-36391,58	97,3
Kulut	-1 075 238	0	-981353,29	93884,71	91,3
Netto	314 047	0	350995,35	36948,35	111,8

Palo- ja pelastustoimi

Tulosalueen 3 tavoitteesta kaikki 3 toteutuivat.

4300 Palo ja pelastustoimi	TA 2022	Muutos	Toteutunut	Jäljellä	Tot %
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-167 130	0	-144203,57	22926,43	86,3
Netto	-167 130	0	-144203,57	22926,43	86,3

Kaukolämpölaitos

Tulosalueen 3 tavoitteesta 2 toteutui ja 1 toteutui osittain. Kesken on varavoiman syöttömahdollisuuden rakentaminen kattilalaitokselle. Selvitystyö on tähän liittyen tehty.

4400 Kaukolämpölaitos	TA 2022	Muutos	Toteutunut	Jäljellä	Tot %
Tuotot	276 050	0	291616,30	15566,30	105,60
Kulut	-234 051	0	-238233,64	-4182,64	101,80
Netto	41 999	0	53382,66	11383,66	127,1

Vesi- ja viemärlaitos

Tulosalueen 3 tavoitteesta toteutui 1 kokonaan, 1 lähes toteutui ja 1 ei toteutunut. 1 toimituskatkos oli vuoden aikana, mutta se koski vain muutamaa kiinteistöä. Lisäksi uuden linjan Säästötie-Metsätie rakentamisen aikaiset katkot olivat syyskuussa. Vennonmäen vedenottamo ei ole ollut vuonna 2022 käytössä, mutta veden laatu on pysynyt hyvällä tasolla.

5000 Vesi ja viemärlaitos	TA 2022	Muutos	Toteutunut	Jäljellä	Tot %
Tuotot	150 000	0	148968,02	1031,98	99,3
Kulut	-178 074	0	-151456,48	26617,52	85,1
Netto	-280 74	0	-2488,46	25585,54	8,9

Yhteenveto teknisen toimen tavoitteiden toteutumisesta:

Tarkastuslautakunta toteaa, että tekninen lautakunta on saavuttanut toiminnalliset tavoitteet melko hyvin.

Tarkastuslautakunta toteaa, että ainoastaan yhden teknisen lautakunnan tulosalueen toimintakate ylitti talousarvion vuonna 2022. Yleiset alueet -tulosalueen toimintakate toteutui 14.281 euroa talousarviota huonompana. Ylitys oli 7,1 %. Ylitystä ei voida pitää euromääräisesti suurena.

Tarkastuslautakunta huomioi, että vesi- ja viemärlaitoksen talouden tervehdyttämiseksi olisi tehtävä toimenpideohjelma.

3.7. Konsernille asetetut tavoitteet

Valtuuston asettamista tavoitteista konsernijohtolle ja kunnan edustajille kaikki toteutuivat.

	TA 2022	TP 2022
Konsernin vuosikate poistoista, %	100 % + korvausinves toinnit	206,3 %
Konsernin omavaraisuusaste, %	70 %	71,1 %
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, %	< 30 %	20,7 %
Tytäryhteisöjen on raportoiva kunnanhallitukselle kertaa/vuosi	3	3

Lisäksi tytäryhtiölle asetetut tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Toiminnan painopistealueet

1. Asuntojen käyttöasteen nostaminen ja pitäminen riittävällä ja taloudellisesti kestäväällä tasolla.
2. Vuokra-asuntojen määrän sopeuttaminen kysyntään
3. Omistajaohjauksen ja yhteistyön kehittäminen kuntaorganisaation kanssa.

Kriittinen menestystekijä	Tavoite 2022	Mittari/Tavoitetaso	Toteutuma 31.12.2022
Vakaa kuntatalous	Päätökset vuokra-asuntokannan sopeuttamiseksi kysyntää vastaavaksi (purku, myynti) on tehty.	Suunnitelmakauden aikana (2020–2022) tyhjiä asuntoja 5–10 koko asuntokannasta.	Tyhjiä asuntoja 8 kpl vuoden lopussa. Vuoden 2021 lopussa 11 kpl ja 2020 lopussa tyhjiä asuntoja 9 kpl.
	Vuokraloyhtiön asunnot asumiskelpoisia.	Kuntoarvio, pitkän aikavälin kunnossapitosuunnitelma, pelastussuunnitelma sekä näiden mukaiset toimet.	Toteutunut osittain. Viimeisten myyntien jälkeen päivitys.
	Asuntojen käyttöasteen nostaminen.	Käyttöasteen nostaminen vuoden 2020 tilinpäätöksestä.	Toteutunut; käyttöaste 90 %.
	Vuokraloyhtiö raportoi kolme kertaa vuodessa (huhti-, elo- ja joulukuussa tilinpäätöksenä) kirjallisesti yhtiön talouden tilasta ja asuntojen käyttöasteesta.	Raportit toimitetaan keskustoimistoon käsiteltäviksi kunnan huhtikuun lopun ja elokuun lopun talousarvion toteumien sekä tilinpäätöksen yhteydessä.	Toteutunut. Raportin sisällössä kehittämistä.
Joustava ja nopea palvelujen saanti	Palvelut asiakkaalle tavoiteajassa ja säännösten edellyttämällä tavalla.	Asuntohakemuksen käsittely välittömästi tai enintään kolmen viikon kuluessa.	Toteutunut.

Tarkastuslautakunta toteaa konsernille asetettujen tavoitteiden toteutuneen pääsääntöisesti hyvin.

4. TOIMINNAN JA TALOUDEN YLEISARVIOINTI

4.1. Henkilöstö

Kunnan henkilöstömäärä vuoden 2022 lopussa oli 63, joista vakinaisia oli 42, määräaikaista 16, työllistettyjä 3 ja oppisopimuksella 2. Vuonna 2021 henkilöstömäärä oli yhteensä 59. Terveysperusteisten poissaolojen määrä kasvoi lähes kolminkertaiseksi edelliseen vuoteen nähden ollen 1.426 päivää (507 päivää vuonna 2021). Sairauspoissaolopäivät/työntekijä olivat noin 23 pv, kun vastaava luku oli 9 pv vuonna 2021. Henkilötyövuotta kohden poissaoloja oli noin 24 päivää. Poissaoloista noin 60 % on pituudeltaan alle 30 päivää. Vuonna 2022 oli valtakunnallisesti paljon poissaoloja, koska etenkin alkuvuonna 2022 oli paljon koronaa ja syksyllä oli edellisvuosia enemmän erilaisia flunssia koronavuosien jälkeen. Vuonna 2021 sairauspoissaolojen määrä oli keskimäärin 16,7 päivää henkilötyövuotta kohden (Työterveyslaitoksen Kunta10-tutkimus). Enonkosken kunnan henkilöstön keski-ikä on noin 34,6 vuotta, kun se edellisenä vuonna oli 45,5 vuotta.

4.2. Investoinnit

Investointien nettomenot olivat vuonna 2022 yhteensä 1.284.250 euroa. Talousarvion ylityksiä oli jätevedenpuhdistamon ulkoaltaan peruskorjauksessa, 805 euroa, runkolinja Säästökuja Metsätie vesilinjassa 4.615 euroa ja viemäriinjassa 4.424 euroa sekä osakkeiden ja osuuksien hankinnassa 11.200 euroa. Ylityksiä ei voida pitää merkittävänä ylityksinä euromääräisesti.

Suurimpia investointieriä olivat osakkeiden ja osuuksien hankinnat (Suur-Savon Sähkö Oy:n osakkeiden hankinta) 711.200 euroa sekä Louhelantien peruskorjaus 121.202 euroa. Muutetun talousarvion mukaisista investoinneista kokonaan toteuttamatta jäivät terveysaseman sähköiset ulko-ovet, vanhustentalot, talojen raput, verkoston lämpövuotojen korjaus sekä Koskenhelmen koneet ja laitteet ja koulun keittiön laitteiden uusiminen.

4.3. Tase

Kunnalla ei ole taseessa pitkäaikaisia lainoja. Omavaraisuusaste pysyi lähes samana ollen 83,1 % (2021: 83,0 %). Kunnan suhteellinen velkaantuneisuus kasvoi 11,7 %:iin, kun se edellisvuonna oli 10,7 %. Kuntakonsernin lainamäärä nousi ja oli tilinpäätöksessä 1.387 euroa/asukas (2021: 1.073 euroa/asukas).

4.4. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kunnanhallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä. Toimintakertomukseen sisältyy selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä Enonkosken kunnassa. Kunnanhallitus on hyväksynyt 20.9.2011 päivitetty sisäisen valvonnan ohjeet. Ohjeiden tarkoituksena on varmistaa, että yhteisesti sovittuja ja hyväksytyjä toimintatapoja ja ohjeita noudatetaan Enonkosken kunnan toiminnassa. Kunnanvaltuusto hyväksyi 11.11.2014 § 46 kunnan sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan perusteet. Perusteiden lisäksi vuonna 2017 hyväksyttiin hallintosäännön muutokset, joilla tarkennettiin vastuita. Perusteet ovat voimassa vuoden 2022 tilinpäätöstä tehtäessä, mutta hallintokunnat ovat kuitenkin antaneet toimintakertomuksen yhteydessä tai erikseen tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Selonteon mukaan sivistystoimen päätöksistä on tehty 1 sekä kunnanhallituksen päätöksistä 1 oikaisuvaatimusta. Lisäksi sisäiset tarkastajat ovat vuoden 2022 aikana tarkastaneet muun muassa kunnan varat, osinkotuotot, kunnan taloushallinnon sekä teknisen toimen hoidon ja teknisen toimen vastuulla olevat venepaikat. Toimintakertomuksen selonteossa todetaan, että toimintaa on pyritty seuraamaan ja ennakoimaan siten, että tarvittavat lisämäärärahat on haettu hyvissä ajoin talousarviovuoden aikana. Käyttötalouteen haettiin lisämääräraha 50.000 euroa mahdollisten ukrainalaisten pakolaisten vastaanotto toiminnan järjestämiseen. Investointeihin tehtiin myös tilikauden aikana talousarviomuutoksia.

Toimintakertomuksen selonteossa todetaan, että sisäisen valvonnan kehittämistarpeina on syytä varmistua siitä, että tilivelvolliset viranhaltijat ja henkilöstö, joita ohjeet olennaisesti koskevat, tuntevat ohjeen sisällön velvoitteineen. Sama teksti on ollut edellisenäkin vuonna tilinpäätöksessä.

Tilinpäätöksessä on tuotu esille kuntaa koskevat yleiset ja toiminnalliset riskit, sekä vahinko- ja rahoitusriskit. Lisäksi sivistys-, vapaa-aika- sekä tekninen lautakunta ovat talousarvion toteutumisen yhteydessä esittäneet omat riskikartoituksensa. Tätä voidaan pitää riittävänä raportointina riskienhallinnasta.

Tarkastuslautakunta kehottaa samaa kuin edellisenä vuonna, että sisäisen valvonnan ohjeet päivitetäisiin, sillä ohjeet ovat vuodelta 2011. Myös hallintosääntö olisi edelleen syytä päivittää, sillä se on vuodelta 2017.

Tarkastuslautakunta huomioi, että kunnasta puuttuu edelleen tiettyjä lakisäätteisiä asiakirjoja, kuten tiedonhallintasuunnitelma, valmiussuunnitelma sekä hyvinvointisuunnitelma ja -kertomus. Lakisäätteisten ja muiden tarpeellisten asiakirjojen valmisteluun tulisi osoittaa riittävät resurssit kuluvan vuoden aikana.

5. YHTEENVETOARVIO TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA JA KUNNAN PALVELUIDEN TULOKSELLISUUDESTA JA SEN KEHITTÄMISESTÄ

Enonkosken kunta järjesti kuntalaisille palvelut pääosin hyvin vuonna 2022.

Kunnan tilinpäätöksen tulos oli noin 0,8 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Edellisvuonna tulos oli noin 0,5 miljoonaa euroa parempi. Suurin selittävä tekijä edellistä vuotta pienempään tulokseen oli menojen kasvu noin 0,9 miljoonalla eurolla, jota ei verorahoituksen kasvu 0,6 miljoonalla eurolla pystynyt täysin kompensoimaan. Tilikauden toimintakatteeksi muodostui noin - 10,0 miljoonaa euroa (2021: - 8,9 miljoonaa euroa). Vuosikate oli noin 1,3 miljoonaa euroa (2021: 1,8 miljoonaa euroa). Kunnan rahoitusaseman voidaan todeta olevan edelleen hyvä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnalla ei ole kattamatonta alijäämää. Kunnan taseessa oleva kumulatiivinen ylijäämä tilikauden 2022 päättyessä on noin 9,0 miljoonaa euroa.

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen, että lautakuntien taloudelliset tavoitteet toteutuivat kahta lukuun ottamatta kaikkien sitovien tulosalueiden osalta. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan myös toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin hyvin.

Kunnan väestön väheneminen ja ikärakenne aiheuttavat paineita tulevien vuosien toiminnan ja talouden hoitoon. Tarkastuslautakunta toivoo, että sivistys- ja liikuntapalvelut pidettäisiin edelleen laadukkaina kuntalaisten hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Soteuudistuksen vaikutukset ja valtionosuuksien kehitys Enonkosken kunnan talouteen ovat vielä epäselvät.

Tarkastuslautakunta on huolestunut osaavan henkilöstön saatavuudesta. Ovatko henkilöstöresurssit osittain jo liian niukat?

Tarkastuslautakunta suosittelee harkitsemaan sähköisen kokouskäytännön käyttöönottoa.

Tarkastuslautakunta kiittää luottamushenkilöitä sekä kunnan henkilöstöä kuluneesta vuodesta.

6. ALLEKIRJOITUKSET

Enonkoskella 31.5.2023

Mikael Laine
puheenjohtaja

Petri Purhonen
varapuheenjohtaja

Petra Junnila
jäsen

Helena Liukko
jäsen

Ari Lyytikäinen
jäsen